

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk

15.01.2024

Klage over indslag i TV Avisen

Kære

Du har den 19. december 2023 klaget over et indslag i TV Avisen. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge

Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR

Redaktionschef Niels Kvale, DR Nyheder

Led. redaktionschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder

Direktør Sandy French, DR Nyheder

Journalistisk tværgående redaktør Lars Steen Pedersen, DR Nyheder

Sagen kort

En seer klagede over et indslag bragt i TV Avisen 21:00 den 18. december 2023. Ifølge Klager fejloversatte DR et traditionelt bønnekald fra en moské til, at der blev råbt, at jøder skulle dræbes. DR har beklaget, at klipningen gjorde, at sekvensen kunne misforstås, men det var ikke en oversættelse af bønnekaldet, som den pågældende medvirkende israeler fik oversat til, at jøder skulle dræbes. Klager har i sin anke afvist DR's præcisering og hævdede, at DR forsætligt har bragt fejloversættelsen. Klager får ikke medhold.

Gennemgang af sagen

Den 19. december 2023 klager (herefter benævnt Klager) over et indslag bragt i TV Avisen den 18. december 2023 i udgaven kl. 21.00.

Klagen drejer sig om, at en medvirkende – ifølge Klager – fejlagtigt oversætter frasen "Allahu Akbar" til "dræb alle jøder". Allahu Akbar er et almindeligt bønnekald, som betyder "Gud er stor", påpeger Klager. DR's fejloversættelse er ikke blot fejlinformation af offentligheden, men også skadelig og medvirkende til at skabe stereotyper og øge spændingerne i samfundet, påpeger Klager. "En sådan rapportering strider imod journalistisk etik, som kræver nøjagtighed og sandfærdighed, og kan potentielt overtræde lovgivningen mod ærekrænkelser og spredning af misinformation," skriver Klager til DR. Klager opfordrer til, at fejlen bliver rettet og beklaget, da det ellers vil kunne få juridiske konsekvenser.

DR's beklagelse

DR modtog umiddelbart efter indslaget klager fra andre end denne klager over samme forhold, og det førte til, at DR bragte en beklagelse den 20. december 2023. Der stod:

"TV Avisen klokken 21 den 18/12 bragte et indslag fra Israel, hvor DR Nyheders udsendte talte med en far til en israelsk soldat.

Indslaget indeholdt to sekvenser, som har givet anledning til misforståelser.

I den første sekvens viste vores kilde fra en balkon, hvor tæt hans lejlighed ligger på et palæstinensisk område. Mens kilden talte, blev der kaldt til bøn fra en minaret i det palæstinensiske område. I den næste sekvens diskuterer kilden og journalisten en oversættelse fra arabisk, som på dansk blev gengivet som "slå jøderne ihjel".

Oversættelsen var ikke relateret til det bønnekald, som man hørte i sekvensen lige inden samtalen om oversættelsen. Men indslaget var klippet på en sådan måde, så det er forståeligt, at man kan lave denne kobling. Det burde vi have været opmærksomme på, og indslaget burde være redigeret, så konteksten fremgik klart og umisforståeligt.

Vi beklager!"

Karoline Juul i DR Nyheder svarer på vegne af redaktionschef og udlandsredaktør Niels Kvale Klager den 21. december 2023:

"Indslaget, du henviser til, indeholder en sekvens, hvor vores kilde og udsendte journalist diskuterer en oversættelse fra arabisk, som på dansk bliver til "slå jøderne ihjel". Oversættelsen er ikke relateret til det bønnekald, som man hører i klippet lige inden samtalen om oversættelsen.

Men indslaget er sat sammen på en måde, så det er forståeligt, at man kan lave denne kobling. Det burde vi have været opmærksomme på og det burde være redigeret, så konteksten fremgik klart og umisforståeligt."

Klager er imidlertid ikke tilfreds. Klager skriver til lytternes og seernes redaktør (herefter benævnt LSR)
"Jeg skriver som opfølgning på min klage over jeres udsendelse den 18. december 2023.

"Efter jeg - og mange andre - klagede over denne udsendelse vedr. den fejlagtige oversættelse af "allahu akbar" til "dræb alle jøder", har I efterfølgende lavet en præcisering.

Jeres præcisering og begrundelse er ikke tilstrækkelig eller korrekt.

Den interviewede henviser til "muazzinen", hvilket betyder moskeen, hvorfor der altså ikke er tale om blot en uhensigtsmæssig klipning, som I påstår i jeres præcisering.

Derfor er der heller ikke tale om at udsendelsen kunne give seeren en forkert opfattelse. Udsendelsen giver præcis den opfattelse, som udsendelsen skulle give.

Det er ikke godt nok med en ukorrekt præcisering eller undskyldning. Det giver sig selv.

Jeg vil gerne anmode om at I dokumenter og beviser at der er tale om et mangelfuldt klip, som giver anledning til "misforståelsen.

Fordi hvis ikke I kan fremvise dette klip som mangler ifølge jer, må vi gå videre med sagen vedr. denne katastrofale udsendelse.

Jeg ser frem til at høre fra jer."

Ankesagen

Den 22. december 2023 modtager jeg al korrespondance i sagen og bekræfter over for Klager, at jeg vil gennemgå den som en ankesag.

Indslaget den 18. december

Den centrale og påklagede del af det længere indslag drejer sig om en sekvens (tidskode 07:14), hvor den medvirkende går ud på sin altan og peger på en bjergskråning, hvor der ligger en moské, hvis bønnekald man kan høre i indslaget.

"Det man kan se her er faktisk, hvor nær vi er ved araberne. Palæstinenserne. Herovre på den anden side – du kan høre muezzinen" (Muezzin er den person, der fra moskéens tårn kalder til bøn) NB! Her er indslaget efterfølgende blevet dækket af et skilt, hvorpå der står: "I indslaget fra Israel, hvor DR's udsendte talte med en far til en israelsk soldat, talte journalisten og kilden om en oversættelse af et arabisk udtryk. Dette kunne misforstås, som om de oversatte en arabisk bøn fra en nærliggende moské.

Dette er ikke tilfældet, men DR beklager, at det kan forstås sådan, når man ser indslaget." (og den medvirkende fortsætter) Og hvad siger de så (spørger journalisten)

"De siger nok. Iq' bad Yehud. Iq' bad Yehud betyder "slå jøderne ihjel." Iq'bad' det er 'slagte' og 'yehud', det er jøder. Iq'bad yehud."

Her er sket en udeladelse i og med, at DR har klippet skiltet med beklagelsen ind i forhold til det oprindelige udsendte indslag.

Her sagde den medvirkende umiddelbart efter, at han havde sagt "du kan høre muezzinen. Jeg går ud fra, at det, de siger, når de står der og skriger, det er ikke "hvor er Israel et dejligt sted, og hvor er her dog skønt." Journalisten kommer ind og spørger: "Hvad siger de så?"

Den medvirkende: "De siger nok. "Iq'bad yehud."

De markerede sætninger i det oprindelige indslag er redigeret ud, da DR vælger at sætte skilte ind.

Det fulde billede af det oprindelige indslag er af betydning for forståelsen af hele indslaget, hvilket jeg vender tilbage til i indstilling og konklusion.

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at klager skal være besvaret senest fire uger efter, at de er modtaget. Det er sket her. Det skal være den ansvarlige chef, der besvarer, hvilket også er tilfældet. Klager skal have fået klagevejledning, hvilket også er sket.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Det følger af forordet til DR's etiske retningslinjer, at DR bringer hurtig og korrekt information til lyttere, seere og brugere. DR lægger afgørende vægt på grundig research, hæderlighed og ordentlighed i programvirksomheden. Det er nogle af de centrale bestemmelser, som Klager mener, at DR har overtrådt i det påklagede indslag. DR retter, når man begår fejl, og alt over bagatelgrænsen rettes på Fejl og Fakta.

Klager skriver, at der er tale om en fejlversættelse af, hvad der i indslaget bliver sagt i muezzinen, og dermed anfægter Klager også den præcisering, som DR har foretaget. Ydermere er det Klagers opfattelse, at DR bevidst bringer et fejlcitat for at påvirke seerne. DR's forklaring lyder: *Oversættelsen var ikke relateret til det bønnekald, som man hørte i sekvensen lige inden samtalen om oversættelsen. Men indslaget var klippet på en sådan måde, så det er forståeligt, at man kan lave denne kobling. Det burde vi have været opmærksomme på, og indslaget burde være redigeret, så konteksten fremgik klart og umisforståeligt.*

Her lægger jeg vægt på, hvorledes indslaget oprindeligt var redigeret den 18. december 2023, før DR valgte at omredigere det og føje et skilt til. Her peger den dansk-israelske kilde på naboerne, palæstinenserne, og nævner i forbifarten, at man kan høre muezzinen, samtidig med, at han siger, at når (de) står der og skriger (hvad jeg opfatter som en i bredere forstand hentydning til, hvad palæstinenserne siger i moskéen) nok ikke er en hyldest til Israel, men det modsatte. Det, som den medvirkende opfatter som en opfordring til drab på jøder. Det kan misforstås, eftersom bønnekaldet optræder og høres, samtidig med at den medvirkende fremsætter sin tolkning af, hvordan han opfatter palæstinenserne lige ved siden af sin egen bolig. DR forklarer, at samtalen om palæstinenserne og deres eventuelle trusler ikke var koblet til bønnekaldet, men at klipning var således, at det kunne opfattes sådan. Det er jeg enig i. Men dertil skal man holde sig en anden etisk retningslinje for øje: DR værner om sin redigeringsret, og DR har den fulde redigeringsret til sine programmer, indslag og artikler. Det er således DR's ret at bringe et indslag med denne dansk-israelske jøde og lade ham fremsætte sit syn på

palæstinenserne, og hvad der eventuelt måtte udledes af den medvirkende om bønnekald. Det ville dog have styrket indslaget, hvis DR havde sikret sig, at det klart fremgik, at udtalelsen om drab på jøder ikke var andet end den medvirkendes personlige opfattelse. Det var ikke hensigtsmæssigt, at indslaget fremstod på en måde, så den medvirkendes kommentar kunne misforstås som en oversættelse af det traditionelle bønnekald.

Det har DR erkendt i præciseringen. Klager har ingen dokumentation for sin påstand om, at DR bevidst skulle have viderebragt en fejlfortolkning af, hvad der siges i bønnekaldet. Ligeledes afviser jeg Klagers anmodning om, at DR skal dokumentere sin præcisering ved at bringe råoptagelser. DR har både beklaget ved redigering af selve indslaget i TV Avisen og gennem en præcisering og er ikke pligtig til at beklage yderligere. DR skal ikke beklage, at udtalelsen er bragt, kun at udtalelsen i den viste kontekst kunne misforstås, hvilket er sket. Klager får ikke medhold.

Konklusion og sammenfatning

En seer klagede over et indslag bragt den 18. december 2023 i TV Avisen 21.00, hvor DR's reporter interviewede en dansk-israeler, der er nabo til palæstinensiske områder. Klager havde først klaget over, at DR havde viderebragt, hvad Klager opfattede som israelerens fejlversættelse af et traditionelt muslimsk bønnekald til, at man fra moskéen i det fjerne hørte en opfordring til at dræbe jøder. DR præciserede efterfølgende, at indslaget var klippet på en måde, så det kunne misforstås, men at israelerens udtalelse ikke var møntet på det konkrete bønnekald, der høres i indslaget. Dernæst ankede Klager sagen og mente, at der var tale om et bevidst forsøg på vildledning fra DR's side.

Klager får ikke medhold. DR har beklaget, at koblingen mellem udtalelsen og bønnekaldet kunne misforstås i indslaget. Indslaget har fået tilføjet en tekst med beklagelse. DR har desuden præciseret på Fejl og Fakta. DR har redigeringsretten til at bringe den pågældende udtalelse fra israeleren. Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 12. januar 2024